

סיום תפילה לאחר זמנה

1. מה הדין אם התחיל מנחה בזמנה וסיים שמו"ע לאחר צאה"כ?

שולחן ערוך או"ח סימן קי סעיף א'

בשעת הדחק, כגון שהוא בדרך; או שהיה עומד במקום שהוא טרוד וירא שיפסיקוהו או שלא יוכל להתפלל בכוונה תפלה ארוכה, מתפלל אחר ג' ראשונות הביננו, ואומר אחריה ג' אחרונות, וצריך לאמרם מעומד; וכשיגיע לביתו, אין צריך לחזור ולהתפלל ואינו מתפלל הביננו בימות הגשמים, לא במו"ש וי"ט.

מגן אברהם סימן קי ס"ק א

בשעת הדחק - או שהשעה עוברת [כ"ה]:

פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם שם

שצריך לגמור כל התפלה בזמנה.

ערוך השולחן אורח חיים סימן קי סעיף ה

ודע שיש מי שאומר דכשהשעה עוברת יתפלל הביננו [מג"א] ומזה נראה דס"ל דאם התחיל בתפלה קודם גמר הזמן של תפלה ונמשכה עד אחר הזמן לא מקרי שהתפלל בזמנו דהא ודאי כונתו שעתה עדיין לא עבר הזמן דאל"כ מאי נ"מ ולכן ס"ל שיתפלל הביננו ויסיים בתוך הזמן אבל כל הי"ח ברכות יסיים אחר הזמן ולענ"ד נראה מתוס' ברכות [ז]. בד"ה שאלמלי' דהולכין אחר ההתחלה ואם התחיל בזמן תפלה מקרי תפלה בזמנה אף על פי שמסיימה לאחר הזמן ע"ש:

פסקי תשובות או"ח סימן רלג אות ז

... בשעת הדחק המקיל לעמוד בתפילה אף שלא יספיק לגמור עד שיעבור זמן התפילה יש לו על מי לסמוך, ובפרט אם מתחיל להתפלל לפני השקיעה שיוכל לסמוך על כל הני רבוותא שהתירו אף להתחיל לאחר השקיעה, וכן ציבור ינהגו כן אף על פי שחזרת הש"ץ כולה תהיה לאחר שקיעת החמה.

שו"ת יביע אומר חלק ז - אורח חיים סימן לד

מסקנא דינא שמותר להתחיל להתפלל מנחה בתוך זמן בין השמשות שלנו, שנמשך שלש עשרה דקות וחצי (זמניות) אחר השקיעה, ואף על פי שיודע מראש שלא יוכל לסיים תפלתו אלא לאחר הזמן הנ"ל, שפיר דמי שכיון שהתחיל בהיתר גומר והולך גם מעבר לזמן הנ"ל. ומ"מ צבור שנתאחרו להתפלל מנחה, ואם יתפללו לחש וחזרה, לא תסתיים החזרה אלא אחר הזמן הנ"ל, יתפללו בקול רם עם קדושה, כדי לסיים תפלת המנחה בתוך זמן בין השמשות. והנלע"ד כתבתי.

זמן חירותנו, הרב סולובייצ'יק

לזמן נודעת חשיבות גורלית - לא לשנים או לחודשים, אלא לשניות ולשברירי שניות. מודעות זו לזמן והוקרת הזמן הם המתנה המיוחדת במינה שהוענקה לבן החורין, משום שהזמן מצוי ברשותו והוא יכול להפיק ממנו תועלת מרבית או לבזבזו. האדם החופשי אינו רוצה שהזמן יחלוף. הוא רוצה שהוא יאט את מהלכו, משום שהזמן עבורו הוא אוצר. לדידו של העבד הזמן הוא קללה. הוא ממתין שהיום יגיע כבר אל סופו. ללא קשר לכמות המאמץ שישקיע בנסיונו להיות יצרני ומועיל בזמן, הוא לא יקצור את פרי עבודתו. בשל כך הוא אדיש לזמן....

היהדות הקפידה מאוד על איסור חימוץ השעה... שהייה כלשהיא נחשבת על ידה לפשע. האדם מפסיד לפעמים את עולמו בשל חטא אחד - ויתמהמה. מהו איסור נותר - אשר לא יחזור השעה? מהו עוון חילול שבת - אם לא עשית מלאכה רגע אחד אחרי שקיעת החמה שמותרת היתה רגע אחד לפנייה? במה מתבטא ביטול מצוות, אם לא בהתמהמהות של דקים אחדים, כגון: קריאת שמע לאחר זמנה, נטילת לולב אחרי ביאת השמש?